

УДК 343.352

Рошупкін С. В. – аспірант кафедри поліцейського права Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

Актуальні питання обмеження щодо одержання подарунків

Проаналізовано порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (ст. 172⁵ Кодексу України про адміністративні правопорушення). Зазначено основні ознаки подарунка як предмета адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, а саме: грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової. Подарунок розглянуто крізь призму речей, які охоплює це поняття. Визначено ключові прогалини антикорупційного законодавства, що стосуються встановлення вартості подарунка, який відповідає загальнодовизначним уявленням про гостинність. Окреслено винятки з обмежень щодо одержання подарунків від близьких осіб та отримання їх як загальнодоступних знижок на товари, послуги, загальнодоступних вигравів, призів, премій, бонусів. Запропоновано розширити перелік осіб, які отримують подарунки та належать до близького оточення осіб, уповноважених на виконання функцій держави та органів місцевого самоврядування. Обґрунтовано доцільність внесення змін до антикорупційного законодавства в частині чіткого визначення юридичного складу правопорушення, чітких обмежень щодо одержання подарунків під час виконання посадовими особами своїх адміністративно-господарських та організаційно-розпорядчих функцій.

Ключові слова: подарунок; нерухоме майно; гостинність; валюта України; іноземна валюта; цінні папери; майнові права.

Постановка проблеми. Отримання подарунків здебільшого є передумовою вчинення корупційних діянь і пов'язаних з корупцією правопорушень. Адже посадова особа використовує свої владні повноваження на користь третіх осіб або безпосередньо так званих дарувальників. Такі ланцюги зумовлюють виникнення корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних з корупцією, зокрема конфлікту інтересів.

Відповідно до статистичних даних Всесвітнього економічного форуму, щорічні втрати, пов'язані з корупцією, становлять не менш як 2,6 трлн доларів США, або 5 % світового валового внутрішнього продукту [1].

У п. 5 ст. 8 Конвенції ООН проти корупції наголошено на тому, що кожна держава-учасниця прагне в належних випадках і згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права запроваджувати заходи й системи, які зобов'язують державних посадових осіб надавати відповідним органам декларації,

зокрема про суттєві дарунки, у зв'язку з якими може виникнути конфлікт інтересів [2].

Використання своїх службових повноважень або свого становища та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використання будь-якого державного чи комунального майна або коштів у приватних інтересах посадовими особами, зокрема у зв'язку з отриманням подарунків, спричиняє збільшення масштабів корупційних дій. На сьогодні важливим питанням боротьби з корупцією є попередження виникнення її виявів на початковому етапі, зокрема у сфері державної служби, що є найбільш вразливою сферою.

Мета. Публікація має на меті: 1) визначити ключові положення Закону України «Про запобігання корупції» в частині антикорупційних обмежень щодо одержання подарунків; 2) проаналізувати значення поняття подарунка в контексті галузевих нормативно-правових актів; 3) розкрити правовий зміст обмеження щодо одержання подарунків; 4) встановити винятки щодо обмежень одержання подарунків посадовими особами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією, присвятили праці О. А. Банчук, К. В. Берднікова, В. М. Гаращук, І. В. Діденко, О. Ю. Дрозд, О. О. Дудоров, Т. Є. Кагановська, В. В. Луцик, М. І. Мельник, В. П. Попович, С. В. Рівчаченко, О. В. Сорока, А. В. Титко, М. І. Хавронюк та ін.

Виклад основного матеріалу. В Україні набула актуальності проблема обмеження щодо одержання подарунків посадовими особами. Так, ст. 172⁵ КУпАП регламентує порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків уповноваженими особами на виконання функцій держави та органів місцевого самоврядування. Виключним правом щодо зазначеного обмеження наділені спеціальні суб'єкти відповідальності, що визначені в п. 1, 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції». Ідеться про осіб, уповноважених на виконання функцій держави й органів місцевого самоврядування, та осіб, що прирівняні до них.

Осіб, які дарують подарунки, можна диференціювати на такі категорії:

– особи, зацікавлені в певних офіційних діях установи, у якій працює службовець;

– особи, що ведуть бізнес або розраховують на ведення бізнесу з цією установою;

– особи, які здійснюють певні види діяльності, що регулюються відповідною установою;

– особи, на інтереси яких може вплинути виконання чи невиконання службовцем своїх посадових обов'язків [3].

Проте категорія дарувальників не обмежується лише зазначеними особами. До них можуть належати й особи, які мають будь-який приватний інтерес, що охоплює вигоди та користь третіх осіб. Останній може бути наслідком мотиву, підґрунтям якого є корисливий, кар'єристський, амбіційний, егоїстичний, сексуальний чи інший намір. Приватний інтерес включає й задоволення потреб, вигод, користі третіх осіб. Загальні заборони щодо одержання подарунків зафіксовано в ст. 23 Закону України «Про запобігання корупції», відповідно до якої особам забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб: 1) у зв'язку зі здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування; 2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Крім того, слушно слід визнати точку зору О. З. Гладуна про необхідність вилучення п. 2 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про запобігання корупції», у зв'язку з тотожністю ознаки неправомірної вигоди, що передбачає одержання службовою особою незаконної винагороди від підлеглих чи підконтрольних осіб за протегування чи потурання, за вирішення на їх користь питань, які входять до її компетенції [4, с. 35].

У ст. 18 Типового кодексу, викладеного в Рекомендації № R (2000) 10 та ухваленого Комітетом Міністрів Ради Європи від 11 травня 2000 року визначено: «Посадовець не може вимагати або приймати подарунки, знаки уваги, вияви гостинності або інші вигоди для себе чи своєї сім'ї, близьких родичів і друзів або осіб чи організацій, з якими він має ділові чи політичні стосунки, що можуть сплинути чи видаються такими, що впливають на неупередженість під час виконання посадових обов'язків, або які є винагородою чи виглядають як винагорода, пов'язана з його обов'язками» [5].

До цієї категорії зазвичай не належать ознаки загальноприйнятої гостинності або дрібних подарунків. Так, антикорупційним законодавством встановлено винятковий дозвіл на отримання дарунків, до яких належать:

1. Подарунки, які дарують близькі особи. Законодавець останніми називає категорію осіб, які: спільно проживають; пов'язані спільним побутом; мають взаємні права та обов'язки із

суб'єктом відповідальності за порушення обмежень щодо одержання дарунків (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких із суб'єктом не мають характеру сімейних, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі; чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта.

Перелік осіб, яким заборонено приймати дарунки, на нашу думку, не є виключним, оскільки безпосередній вплив на осіб, уповноважених на виконання функцій держави та органів місцевого самоврядування, може здійснюватися через дарування подарунків близьким особам такого суб'єкта відповідальності. Крім того, видається незрозумілим, чому до категорії осіб, від яких заборонено приймати подарунки, не включено суб'єктів, які мають власний приватний інтерес або пов'язані з особами, які мають такий інтерес.

2. Подарунки, які одержують як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

3. Подарунки, які відповідають загально визнаним уявленням про гостинність, окрім випадків, зазначених вище (тобто у зв'язку зі здійсненням діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування та якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні обдарованого).

Цього чіткого визначення в законодавстві не існує, що дає змогу включати в це поняття безліч бачень щодо одержання дарунків, які відповідають загально визнаним уявленням про гостинність, а це надає суддям дискреційні повноваження. До вказаної категорії можуть належати подарунки, одержані від близьких осіб, друзів чи знайомих з нагоди, наприклад, дня народження, ювілею, або загально визнаного свята (наприклад, Новий рік, День захисника України) за умови, що ці подарунки не впливатимуть на прийняття службовцем неупереджених рішень або не створюватимуть враження, що це може впливати на їхні рішення [6].

Також загально визнаним виявом гостинності можна вважати запрошення на вечерю, оплату квитків під час поїздки, готельних номерів, отримання ділових дарунків (сувенірів). Водночас тут не йдеться про дарунки, які отримують для налагодження добрих ділових стосунків і зміцнення робочих стосунків, та набуття такими дарунками постійного характеру, ознак системності або ж

коли ці подарунки впливають чи можуть вплинути на прийняття рішень чи вчинення дій особою, уповноваженою на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування.

4. Подарунки, вартість яких не перевищує одну мінімальну заробітну плату (з 1 січня 2018 року – 1762 грн, з 1 липня – 1841 грн, з 1 грудня – 1921 грн), встановлену на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, у якому прийнято подарунки ($2 \times 1762 \text{ грн} = 3524 \text{ грн}$) [7].

5. Подарунки, надані як подарунки державі, АРК, територіальній громаді, державному або комунальному підприємству, установі, організації (в останньому випадку його можна прийняти, але не можна залишити собі).

Тлумачення дефініції «подарунок» наведено в ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції», де визначено такі характерні ознаки: грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової.

Розглядаючи ринкову ціну, беруть до уваги ціну, за якою товари (роботи, послуги) передають іншому власнику за умови, що продавець бажає передати такі товари (роботи, послуги), а покупець бажає їх отримати на добровільній основі, обидві сторони є взаємно незалежними юридично та фактично, володіють достатньою інформацією про такі товари (роботи, послуги), а також ціни, які склалися на ринку ідентичних (а за їх відсутності – однорідних) товарів (робіт, послуг) у порівнянних економічних (комерційних) умовах [8].

Так, у науково-практичному коментарі «Про запобігання корупції» М. І. Хавронюк наводить тлумачення поняття майна як окремої речі або сукупності речей, які є об'єктом права власності і можуть бути предметом різних цивільно-правових (купівлі-продажу, дарування, найму тощо), так само, як і господарсько-правових (поставки, енергопостачання, комерційної концесії тощо) договорів; у цивільному праві майном як особливим об'єктом вважають також майнові права та обов'язки [9].

У сучасних умовах подарунком вважають і різноманітні види майнових прав, а також ювелірні прикраси, культурні цінності, транспортні засоби, комп'ютерну та побутову техніку, меблі, зброю, талони на паливо, туристичні путівки, квитки на розважальні заходи, на проїзд у літаку чи на кораблі тощо.

У цивільному законодавстві подарунок розглядають крізь призму отримання рухомих речей, у тому числі грошей і цінних паперів, а також нерухомих речей, майнових прав, якими дарувальник володіє або які можуть виникнути в нього в майбутньому (ст. 718 ЦК України).

У контексті отримання подарунка як правопорушення, пов'язаного з корупцією, гроші можна розглядати крізь призму валюти України та іноземної валюти.

Валютою України слід вважати грошові знаки у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет тощо, які перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території нашої держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу, кошти на рахунках, у внесках у банківських та інших фінансових установах на території України.

Іноземна валюта – це іноземні грошові знаки у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу, кошти в грошових одиницях іноземних держав і міжнародних розрахункових (клірингових) одиницях, що перебувають на рахунках або вносяться до банківських та інших фінансових установ за межами України [10].

Цінні папери – це акції; боргові цінні папери (облігації підприємств, державні облігації України, облігації місцевих позик, казначейські зобов'язання України, ощадні (депозитні) сертифікати, векселі, облігації міжнародних фінансових організацій, облігації Фонду гарантування вкладів фізичних осіб); чеки; інвестиційні сертифікати; іпотечні цінні папери (іпотечні облігації, іпотечні сертифікати, заставні); похідні цінні папери (деривативи); приватизаційні цінні папери (ваучери тощо); товаророзпорядчі цінні папери (ст. 6–15¹ Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок») [11].

Поняття «нерухоме майно» охоплює:

– індивідуальні (садибні) житлові будинки, садові, дачні будинки, господарські (присадибні) будівлі та споруди, прибудови до них, що були закінчені будівництвом до 5 серпня 1992 року та розташовані на територіях сільських, селищних, міських рад, якими відповідно до законодавства здійснювалося ведення господарського обліку [12];

– земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці та невід'ємно пов'язані з нею, переміщення

яких є неможливим без їхнього знецінення та зміни їхнього призначення [13].

У ст. 181 ЦК України визначено, що до нерухомих речей належать земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення (ліси, багаторічні насадження, будівлі) [14].

Майнові права в доктрині цивільного законодавства охоплюють речові права (право власності, майнові права на чужу річ) та права, що випливають із зобов'язань.

Таким чином, єдиного підходу до визначення поняття нерухомого майна немає, що підтверджує різноманітні підходи до класифікації цього визначення.

Який би предмет не став об'єктом дарування, для притягнення особи до адміністративної відповідальності за порушення обмежень до одержання дарунка, слід обов'язкового встановити причиново-наслідковий зв'язок між дарунком і впливом його отримання на подальше вчинення або невчинення дій чи рішень на користь дарувальника (третьої особи).

Існує досить тонка межа, за якої дарунок стає підставою для притягнення особи до певного виду відповідальності, тому під час прийняття рішення слід ретельно проаналізувати сукупність доказів, які підтверджують наявність юридичного складу, передбаченого ст. 172⁵ КУпАП «Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків».

Звертаючись до судової практики, слід навести приклад постанови районного суду м. Дніпропетровська. Так, особа А. як посадова особа місцевого самоврядування – начальник управління служби у справах дітей Жовтневої районної у м. Дніпропетровську ради, порушив встановлену законом заборону щодо безпосереднього одержання подарунка для себе від фізичних осіб у зв'язку зі здійсненням діяльності, пов'язаної з виконанням функцій місцевого самоврядування та одержав від особи Б. дарунок у вигляді грошових коштів, учинивши таким чином правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 172⁵ КУпАП [15].

Наступною можна навести постанову Куп'янського міськрайонного суду Харківської області: особа А. як начальник Управління Держземагенства у Куп'янському районі Харківської області, державним службовцем і суб'єктом відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією, у приміщенні свого службового кабінету в Управлінні Держземагенства в Куп'янському районі Харківської області отримала від громадянина особа Б. дарунок – парфуми «Un Martin dorege

Аннік Goutali» вартістю 720 грн, чим учинила правопорушення, передбачене ч.1 ст. 172⁵ КУпАП [16].

Згідно з постановою Шевченківського районного суду м. Києва, особа А., перебуваючи на посаді доцента кафедри цивільного та трудового права юридичного факультету ДВНЗ «Київський національно-економічний університет ім. В. Гетьмана», порушив встановлені обмеження щодо одержання дарунків та отримав дарунок від особи Б. у вигляді 50 л пального А-92 картками за сприяння в успішному перескладанні іспиту з предмета «Трудове право», тобто за вчинення дій в інтересах дарувальника, чим учинив адміністративне корупційне правопорушення, відповідальність за яке передбачена ч.1 ст. 172⁵ КУпАП [17].

З огляду на вищезазначене, подарунком можуть бути будь-які речі матеріального світу, зокрема кошти, предмети побутової хімії, дизельне топливо тощо, які дарують з метою задоволення приватного інтересу через використання службового становища посадової особи.

В обох випадках вагомим аргументом на користь притягнення особи до адміністративної відповідальності за одержання дарунків слугує: 1) встановлення причиново-наслідкового зв'язку між фактом одержання дарунка та використанням власних службових повноважень на користь дарувальника чи третіх осіб з боку останнього; 2) отримання подарунка на безоплатній основі або за ціною, нижчою мінімальної ринкової; 3) ідеться про перевищення одного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на день прийняття подарунка, тобто 1921 грн, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, у якому прийнято подарунки, тобто перевищує 3524 грн.

Також на сьогодні залишається неврегульованим питання щодо обов'язку передавати подарунки, одержані як дарунки державі, тобто вручені під час візитів, урочистостей, інших офіційних заходів, до того органу державної влади, у якому працює публічний службовець, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

До таких подарунків, наприклад, належать таріль від американського президента Барака Обами з іменним написом вартістю 700 доларів США, а також скульптура орла із нержавіючої сталі вартістю 600 доларів, яку вручив віце-

президент США Джо Байден Президенту України П. Порошенку під час офіційного візиту до США [18].

Висновки. Отже, проведений аналіз порушень щодо одержання подарунка посадовими особами продемонстрував неоднозначність тлумачення поняття подарунка, що позначається на процедурі притягнення до адміністративної відповідальності за порушення щодо одержання подарунка під час прийняття судового рішення. Крім того, потребує системних змін антикорупційне законодавство в частині чіткого визначення юридичного складу правопорушення, передбаченого ст. 172⁵ КУпАП, та визначення чітких обмежень щодо одержання подарунків під час виконання посадовими особами своїх адміністративно-господарських та організаційно-розпорядчих функцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. В результате коррупции мировая экономика каждый год теряет 2,6 трлн долларов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://news.un.org/ru/story/2018/12/1344641>. – Загл. с экрана.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції [Електронний ресурс] : Закон України від 18 жовт. 2006 р. № 252-V. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16. – Назва з екрана.
3. Одержання подарунків особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування [Електронний ресурс] : роз'яснення Міністерства юстиції України від 28 лип. 2011 р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0053323-11>. – Назва з екрана.
4. Гладун О. Запобігання корупції шляхом встановлення обмежень щодо одержання подарунків [Електронний ресурс] / О. Гладун, К. Годуєва // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2017. – № 1. – С. 32–39. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapr_2017_1_7. – Назва з екрана.
5. Модельний кодекс поведінки державних службовців [Електронний ресурс] : додаток до Рекомендації № R (2000) 10 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи щодо кодексів поведінки державних службовців (прийнята Комітетом міністрів на 106 сесії 11 травня 2000 року). – Режим доступу: http://www.dridu.dp.ua/cpk/Lib/7_Zapobigannya/%/Rekomend_poved_DS.pdf. – Назва з екрана.
6. Щодо надання роз'яснення термінів, які застосовуються у Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення [Електронний ресурс] : лист Міністерства юстиції України від 18 груд. 2009 р. № 967-0-2-09-22. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v967-323-09>. – Назва з екрана.
7. Про Державний бюджет України на 2018 рік [Електронний ресурс] : Закон України від 13 жовт. 2018 р. № 2573-VIII. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>. – Назва з екрана.
8. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Назва з екрана.
9. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / наук. ред. М. І. Хавронюк. – Київ : Ваїте, 2018. – 472 с.
10. Про систему валютного регулювання і валютного контролю [Електронний ресурс] : Декрет Кабінету Міністрів України від 19 груд. 1993 р.

№ 15-93. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-93>. – Назва з екрана.

11. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : Закону України від 23 лют. 2006 р. № 3480-IV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>. – Назва з екрана.

12. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень [Електронний ресурс] : Закон України від 1 лип. 2004 р. № 1952-IV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>. – Назва з екрана.

13. Про іпотеку [Електронний ресурс] : Закон України від 5 черв. 2003 р. № 898-IV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15>. – Назва з екрана.

14. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. – Назва з екрана.

15. Архів Жовтневого районного суду м. Дніпропетровськ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reestr.court.gov.ua/58144438>. – Назва з екрана.

16. Архів Куп'янського міськрайонного суду Харківської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reestr.court.gov.ua/38907821>. – Назва з екрана.

17. Архів Шевченківського районного суду м. Києва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reestr.court.gov.ua/Review/40347354>. – Назва з екрана.

18. В Адміністрації президента не знають, куди поділися подарунки Порошенку від Білого дому [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-schemes-president-podarunkyl/html>. – Назва з екрана.

REFERENCES

1. V rezultate koruptsii mirovaia ekonomika kajdyi god teriaet 2,6 trln dollarov [As a result of corruption, the world economy each year loses 2.6 trillion dollars]. *news.un.org*. Retrieved from <https://news.un.org/ru/story/2018/12/1344641> [in Russian].

2. Zakon Ukrainy "Konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty koruptsii": vid 18 zhovt. 2016 r. No. 252-V [Law of Ukraine "Convention Organs On Obedience National Anti-Corruption from October 18, 2006, No. 252-V]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16 [in Ukrainian].

3. Roziasnennia Ministerstva yustytsii Ukrainy "Oderzhannia podarunkiv osobamy, upovnovazhenymy na vykonannia funktsii derzhavy abo mistsevoho samovriaduvannia": vid 28 lyp. 2011 r. [Clarifications by the Ministry of Justice of Ukraine "On the receipt of gifts by persons authorized to perform functions of the state or local self-government" from July 28, 2011]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0053323-11> [in Ukrainian].

4. Hladun, O., & Hoduieva, K. (2017). Zapobihannia koruptsii shliakhom vstanovlennia obmezhen shchodo oderzhannia podarunkiv [Prevention of corruption by imposing restrictions on the receipt of gifts]. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy, Bulletin of the National Academy of Public Prosecutor of Ukraine*, 1, 32-39 [in Ukrainian].

5. Dodatok do Rekomendatsii No. R (2000) 10 Komitetu Ministriv derzhavamchlenam Rady Yevropy shchodo kodeksiv povedinky derzhavnykh sluzhbovtziv "Modelnyi kodeks povedinky derzhavnykh sluzhbovtziv": vid 11 trav. 2000 r. [Annex to Recommendation No. R (2000) 10 of the Committee of Ministers to member states of the Council of Europe on codes of conduct for civil servants "Model Code of Conduct for Civil Servants" from May 11, 2000]. (n.d.). *www.dridu.dp.ua*. Retrieved from http://www.dridu.dp.ua/cpk/Lib/7_Zapobigannya%2FRekomend_poved_DS.pdf [in Ukrainian].

6. Lyst Ministerstva yustytzii Ukrainy "Schcodo nadannia roziasnennia terminiv, yaki zastosovuiutsia u Zakoni Ukrainy "Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vidpovidalnosti za koruptsiini pravoporushennia": vid 18 hrud. 2009 r. N 967-0-2-09-22 [Letter from the Ministry of Justice of Ukraine "On clarification of the terms used in the Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding Liability for Corruption Offenses" from December, 18, 2009, No. 967-0-2-09-22]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v967-323-09> [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy "Pro Derzhavnyi biudzhet Ukrainy na 2018 rik": vid 13 zhovt. 2018 r. No. 2573-VIII [Law of Ukraine "On the State Budget of Ukraine for 2018" from October 13, 2005, No. 3235-IV]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2246-19> [in Ukrainian].

8. Podatkovyi Kodeks Ukraini: vid 2 hrud. 2010 r. No. 2755-VI [Tax Code of Ukraine from December, 2, 2010, No. 2755-VI]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].

9. Khavroniuk, M.I. (Ed.). (2018). *Naukovo-praktichnyi komentar do Zakonu Ukraini "Pro zapobihannia koruptsii" [Scientific and practical commentary on the Law of Ukraine "On Prevention of Corruption"]*. Kyiv: Vaite [in Ukrainian].

10. Dekret Kabinetu Ministriv Ukraini "Pro systemu valiutnoho rehuliuвання i valiutnoho kontroliu": vid 19 liut. 1993 r. No. 15-93 [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On the system of currency regulation and currency control" from February 18, 1993, No. 15-93]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-93> [in Ukrainian].

11. Zakon Ukrainy "Pro tsinni papery ta fondovyi rynok": vid 23 liut. 2006 r. No. 3480-IV [Law of Ukraine "On Securities and Stock Market" from February 23, 2006, No. 3480-IV]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> [in Ukrainian].

12. Zakon Ukrainy "Pro drzhavnu reiestratsiiu rehovnykh prav na nerukhome maino ta yikh obtyzhen": vid 1 lyp. 2004 r. No. 1952-IV [Law of Ukraine "On the state registration of real rights to real estate and their encumbrances" from July 1, 2004, No. 1952-IV]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15> [in Ukrainian].

13. Zakon Ukrainy "Pro ipoteku": vid 5 cherv. 2003 r. No. 898-IV [Law of Ukraine "About mortgage" from June 5, 2003, No. 898-IV]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15> [in Ukrainian].

14. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: vid 16 sich. 2003 r. No. 435-IV [Civil Code of Ukraine from January 16, 2003, No. 435-IV]. (n.d.). *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [in Ukrainian].

15. Arhiv Zhovtnevoho raionnoho sudu m. Dnipropetrovsk [Archive of the October district court of Dnipropetrovsk]. (n.d.). *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/58144438> [in Ukrainian].

16. Arhiv Kupianskoho miskraionnoho sudu Kharkivskoi oblasti [Archive of the Kupiansky City Court of the Kharkiv region]. (n.d.). *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/38907821> [in Ukrainian].

17. Arhiv Shevchenkivskoho raionnoho sudu m. Kyieva [Archive of the Shevchenkivsky District Court of Kyiv]. (n.d.). *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/Review/40347354> [in Ukrainian].

18. V Administratsii prezidenta ne znaiut, kudy podilysia podarunky Poroshenku vid Biloho domu [The Presidential Administration does not know where Poroshenko's gifts from the White House came from]. (n.d.). *www.radiosvoboda.org*. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/news-schemes-president-podarunky/.html> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 11.09.2018

Roshchupkin S. – Postgraduate Student of the Department of Police Law of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

Topical Questions about the Limitations of Receiving Gifts

The article analyzes violations of the restrictions established by law in obtaining gifts provided for in Article 172⁵ of the Code of Administrative Offenses. The main features of the gift are formed as the subject of an administrative offense related to corruption, including: 1) cash or other property, benefits, benefits, services, intangible assets, 2) provide/receive free of charge or 3) at a price below the minimum market. The author considers a gift through the prism of things covered by these concepts, in particular property, benefits, benefits, services, intangible assets that provide/receive free or at a price lower than the minimum market value. In addition, the author analyzes key gaps in anti-corruption legislation regarding the value of a gift that is consistent with generally accepted notions of hospitality for the proper qualification of an administrative offense related to corruption. Exceptions to the restrictions on the receipt of gifts in the context of receiving gifts from close persons and to receive them as public discounts on goods, services, public prizes, prizes, bonuses, bonuses, and also it is proposed to expand the list of persons who receive gifts and are included in the circle of a close the environment of persons authorized to perform functions of the state and local self-government bodies. Proposed changes to the anti-corruption legislation in terms of a clear definition of the legal composition of the offense, and the definition of clear restrictions on the receipt of gifts when officials perform their administrative and economic and organizational and regulatory functions.

Keywords: gift; Real Estate; hospitality; the currency of Ukraine; foreign currency; securities; property rights.